

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ES TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — — — — — 3 frt — kr.
Félévre — — — — — 1 frt 50 kr.
Negyedévre — — — — — 1 frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 2 frt.

Felelős szerkesztő:

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

A lap megjelenik minden szerdán.

* Az 1895. évi Szilveszter-nap nemcsak egy esztendőnek a végpontját jelenti, hanem határkövét is annak a hosszú nagy időnek, annak az ezer évnek, melyet a magyar nemzet a honfoglalás óta e hazában — Isten jóságos kegyelméből — szerencsésen és dicsően eltöltött.

A 895. évben tünt fel Árpád fejedelem Jaliás alakja vitéz vezérei és harczedett népe kíséretében a Kárpátok bérczei között, hogy e tejjel és mézzel folyó földet dicső harcoknak árán új hazájául megszerezze. És ime, az 1895. év alkonya itt találja a magyart, nem mint vénhedt, kiélt, fejlődésre képtelen népfajt, hanem mint fiatal, életerős, tettekre vágyó és alkotni tudó nemzetet.

TÁRCZA.

LOURDES.

Irta gróf Zichy Géza. *)

— Négy közlemény. —

I.

Dictum, non ut aliquid diceretur, sed ne taceretur! Sz. Ágoston.

Évekkel ezelőtt súlyosan beteg gyermekem ágya mellett álltunk. Az orvosi tudomány lemondott róla és hallgatott, a gyermek édes anyja imádkozott. A jó anya a legjobb anyához fordult kétségbeesésében s fogadást tett, hogy a gyógyultat majdan elviszi Lourdesba a boldogságos Szűz gyógyó kegyelmének egyszerű barlangjához. E fogadalmát nekem kellett teljesítenem. Így kerültem Lourdesba. Nem voltam a kegyhelyek barátja, sok külsőség sértett, a nagy turbuzgalom bántott, a hithűség gyakran nyers kifejezése fájt.

Lourdesba is kötelességtudásból mentem, a lelki épülés minden reménye nélkül. Csalódtam. Csalódásomból szívem, lelkem és eszem ott annyi impulzust nyert, hogy

*) Felolvasta a „Petőfi-Társaság” deczemberi gyűlésén.

Melyik nemzetnek adatott meg a dicsőség, hogy tetteiben oly fényes multra tekinthessen vissza és ezer éves hazát vallhasson a magáénak?

Boruljunk arezra a nagy, fölséges Isten előtt, aki a nemzetek lép-teit vezeti és életök fonálát szövi; boruljunk le szent színe előtt és szívünk mélyéből adjunk hálát, hogy szét nem hullott a magyar nemzet még, mint a hogy a híres Hellaszt és a hatalmas római nemzetet elsöpörte a föld színéről az idők vihara előbb, mint sikerült volna ezer évet beírniok a történet könyvébe.

Ti porladozó csontok e haza földjében, támadjatok föl; ti, a pusztai szélnek szárnyára kapott por-szemek, melyek egykor földrengető csatákban elvérzett hősök lángoló szívének voltak parányai, elevenedjete meg. hisz az ezer év alatt ti fölöttetek is zugatta viharát az Ur, de veletek is érezteté ezerszeres áldását; elevenedjete meg és velünk együtt imádkoztatok, mert mi elégtelenek vagyunk egy ezer év alatt felhalmozódott áldásokért méltóan hálát adni a jóságos Istennek.

Buda-, Mohács-, Nándornál elfo-

lítottam magamban, tapasztalataimat papírra tenni.

Alapos és lelkiismeretes tanulmányokat tettem. A szenvedő emberiségnek akarom szolgálatot tenni s egyszersmind az igazságnak is. De mi az igazság? Egy szó, melyet az erősek a gyöngék megnyugtatóására kitá-láltak.

Egy fogalom, melynek a közérköles ér-dekében szoropelni kell a társadalmi rendben.

Az igazság azonkívül:

„Az igazság oltört esése,
Nincs meg, csak az egyik része,
Másik részét ha meglelnék,
Rögtön darabokra törnék.”

Keressük az igazságot minden mellék-cél nélkül, keressük megfontolva, bírálva, sőt kételkedve, de ha megtaláltuk, ne törjük darabokra e becses esése másik felét.

„Én önöknek, tisztelt hallgatóm, Lour-desről fogok beszélni. A csudák honáról, egy meseországáról, mely mint egy meteoroid leesett az égből s mely — bármit szóljunk is mi, a 19-ik század kételkedő és csufolódo gyermekei — itt van előttünk, vizsgálhatjuk és vizsgáljuk is kézzelfoghatólag.

Csoda? De hisz ninesen csoda! Minden földi jelenség — a természet fölismert tör-vényei szerint — matematikai pontossággal járja le megnyilatkozásának egyes fázisait.

lyó, imádkozzál te is, te nagy folyó, mert az emberek nem tudnak és nem akarnak mindnyájan imádkozni. Hömpölygő hullámaid méltóságos moraja legyen a mi dicsőítő énekünknek a legmélyebb hangja.

Ti is, ott a Kárpátok bérczein égbe nyuló fasudarak, hajtsátok meg mélyen koronáitokat a jóságos Istennek, midőn fölzeng a hála-ének a magyar földön, mert a ti koronáitok hamarabb meghajlanak Isten előtt, mint a büszkeségtől megke-ményült szive az embernek. Leve-leitek zizegésével olvadjatok be az Urat magasztaló zsolozsmánkba, mert nagy, fölséges és imálandó az Ur, aki e népet annyi fürgeteg között a hármás bércz és négy fo-lyó mentén megtartotta.

De ne csak imádkozzunk!

Cselekednünk is kell. Az Isten a kezeket nemcsak azért adta, hogy imára kulesoljuk, hanem, hogy munkálkodjunk is az Isten dicsőségére, a magunk jóvoltára és a nemzet fönmaradására. Ez a haza nem a kiváltságosaké, nem a pártoké, hanem egyformán mindnyájunké. Mindenki jogot formál hozzá; mindenki járuljon hozzá megszilárdításához. Aki nagy dolgokat nem tehet, nines

Ninesen csoda! Nem lehet csoda! — kiáltanak a hitetlenek, — mert hiszen Isten sines. És velök szemben állnak a hívők s egy rudhoz kötött szines szövetdarab lengetése mellett éneklük: „Ave, ave Mária!” — A tudós pedig mosolygott, az önteltség hideg mosolyával, szóra sem méltatva vélte eldönteni e harezot.

Az encyclopaedistákat fölváltották a szaktudósok; a tudomány anyagának megnö-vekvésével mindig kisebb és kisebb rész képezi az egyes tudós vizsgálódása tárgyát. A szellemek mélyebbre hatolnak, de lát-körük korlátoltabb lett.

Ninesen csoda! Nem lehet csoda! És a csoda megtörtént; a 19-ik század végével a lourdesi események reakényszerítik a tudományos és ofeiziózus világot, hogy komolyan foglalkozzék a csodával. Lourdes története nem legenda, hanem tanulmány, vizsgáljuk tehát az ottani eseményeket hig-gadtan, komolyan, igazságszeretettel.

Mint igazságszerető világi ember akarok Lourdesről beszélni, nem említve azt, ami ott állítólag történt légyen, hanem csak azt, ami valóban megtörtént.

Soubirous Ferencz lourdesi szegény molnár ember beteges, astmatikus 14 éves kis lánya, Bernadette azt állitá, hogy a

felmentve az alól, hogy legalább kicsit ne alkosson, hivatáskörének lelkes és lelkiismeretes betöltésével. Az egyik kezével, a másik eszével, de mindegyikünk szívével tegyen valamit a maga erejének mértéke szerint, mert minden kar, minden fő, minden szív e haza földjén a nemzetnek az élő tőkéjét képezi. Aki tétlenkedik, nem csak maga és családja ellen vét, hanem kivonja magát a nemzeti nagylét munkájából is. Egy második ezer éves jövő megépítéséhez minden karra, minden főre, minden szívre szüksége van a nemzetnek.

De a nemzet jövőjébe néző bölcsesség első sorban azt javalja, hogy szerető gondoskodásunk, kiváló figyelmünk és tetterünk tárgya az legyen, amit a nemzeti lét fontosságában a multban legerősebb tényezőként ismertünk fel. Aki az oszlopokat az épület alól kidőlni engedi, azt az összeomló épület maga alá fogja temetni.

Mi képezte hát a magyar nemzet legnagyobb erejét a multban?

Kérdezd meg a történetet, és megoktat rá, hogy Magyarország főnállásának leghatalmasabb bástyája: a ker. vallás volt. Száz évig élt már a honfoglalás óta e nemzet a hazában és ezen idő alatt arról győződött meg, hogy a kereszténység fölvétele nélkül nem leszen itt maradása a szelidebb erkölcsi népcsaládok között. Kilencszáz évet élt a magyar nemzet a kereszténységben. És azt látjuk, hogy „él magyar, áll Buda még.” Az összes ezer év a kereszténység mellett harezoló érv. A kereszténységben van a legtöbb államfentartó erő. Kereszténység nélkül a szabadság csak alkotmányos zsarnokság.

massabiel barlang odujában egy szép fehér ruhás nőt látott, ki olvasón imádkozott és különféle titkos és nem titkos dolgokat mondott el neki 18 megjelenése alkalmával.

Egy 14 éves gyermek állt, hogy égi látományt, egy csodásan szép asszonyt látott, más halandó pedig nem bizonyithatta ez állítás igaz vagy nem igaz voltát. Bernadette jóhiszemű volt. Ezer és ezer ember, közte több orvos, így a teljesen szkeptikus dr. Dosous és dr. Vergés bizonyítják, hogy Bernadette arca a megjelenések alatt teljesen átváltozott.

Tulvilági ihlettség és lelkesedés tükröződött arcában; az egész gyermek átszellemült s mintegy glóriafényben ragyogott. Pupillái kitágultak, arca halavány lett, külső behatások ellen teljesen érzéketlenné vált. Így 1858. april. 5-én, a kezében tartott viaszgyertya lángja 15 percig égeté ujjait, anélkül, hogy a fájdalomnak legkisebb jelét mutatta volna. Nincs jogunk e tény valóságában kételkednünk, mert száz és száz ember jelenlétében történt. Dr. Dosous közvetlenül mellette állott, óráján a perczeket számította. Nem tagadható, hogy a hypnosis, katalipsia és a hallucináció legmagasabb fokán szintén tapasztalunk teljes érzéketlenséget; de az égési sebek nyomai ilyen esetekben konstatálhatók.

Dr. Dosous pedig ott a helyszínén megvizsgálta a gyermek kezeit és orvosilag

Megmutatta Göröghon, hogy a napfényes értelmi műveltség is mennyire nyújtja egy nemzet életét; megmutatta Róma, hogy meddig tarthat a nyers állami hatalom.

Akinek tehát szívében fekszik, hogy a másik ezer éven át is fényben és dicsőségben vonuljon keresztül a magyar nemzet élete, annak a ker. elvek, ker. gondolkodás megszilárdításán kell munkálkodnia: az oltárnál, a közélet mezején és a választási urnánál.

A kereszténységnek a jog- és igazságérzetet fentartó, egyesítő és nemesítő hatása mellett lesz második ezer év. Nélküle nem.

Drága könyvek.

(Dr. Cz. G.) Sokat beszélünk a magyar kultúráról, a magyar szellem terjesztéséről, de valóban mondva csinált lármának tetszik az egész hazafiaskodásunk, ha a magyar művelődés elsajátíthatóságának felette néhez módjait tekintjük.

Csáky grófnak, e szerencsétlen ambícióban szenvedő dilettánsnak érdeme, hogy a középiskolák tanítás-díjját annyira fölemelték, hogy a szegényebbje teljesen kiszorult a magyar kultúra áldásaiból. A hol szegényebb közönség tartotta fenn a gimnáziumot, teszem azt Léván, Rózsahegyén stb. a 24 frtos tanítás-díj úgy szólván felnyírt apasztotta a városbeli tanulók számát. 2—3 osztályt csak végeztek a fiukkal, de már 8 esztendőn át ki nem bírják a 24 frtos tanításdíjt, s a gimnáziumok régebbi létszámahoz arányítva a 8 osztályra kiegészített teljes főgimnáziumokat, határozott visszatesést kell ott konstatálnunk.

Igy van ez a nemzetiségi vidékeken, a hol nagy garral követeljük a magyar művelődés terjedését.

De a nagy társadalomban sines különben!

Ime nem rég egy jeles magyar történelem került ki Varga Ottó kezéből. A Kisfaludy-társaság megjutalmazta, a szerzőnek tehát nem kellett a nyomda-költségek-

bizonyítja, hogy a szövegek teljesen épek maradtak s a legkisebb perzsenés nyoma sem látszott. Még csodásabbnak tartom az annyira híressé vált lourdesi forrás eredetét. A harmadik megjelenés alkalmával történt, hogy Bernadette mindig a barlang odujára szegezve szeméit, amelyben a boldogságos Szűzöt látta, vagy vélte látni, térden csuszva a barlang belsejébe hatolt s ott teljesen száraz talajban ujjával kaparni kezdett. Néhány pillanat múlva kis ujjai között gyöngyvizfonál esergedezett, mely néhány nap alatt annyira megerősödött, hogy manap már százezer liter vizet ad 24 óra alatt.

Ez a lourdesi csoda-forrás eredete, azon forrásé, mely azok számára nyílt meg, akiknek a gyógytárak már segítséget nem nyújthattak, akikre az orvosi tudomány, mikor betegségeket gyógyíthatatlannak nyilvánítja, a halálos ítéletet mondja ki.

De hisz nincs csoda!

Ez bizonyára egy rendkívüli gyógyerővel bíró forrás, mely vakeset által látott napvilágot, vakeset által gyógyit, vakeset által lett híressé. A vakeset jobban szeret bennünket, mint Isten, a vakeset inkább gondunkat viseli, mint Isten, a vakeset irgalmasabb, mint Isten.

De hát minő gyógyviz a lourdesi? — Olvassuk Filhol híres vegyész szakvéleményét:

ról gondoskodni, egyik kiadótól a másikhoz futni, a társaság sem nézi a könyvet üzleti tárgynak, nem akar vele nyereszkedni — mégis 7 illetve 8 frtra srófolta föl arát avval a komikus ajánlással, hogy ne hiányozzék egyetlen magyar házban sem a könyv.

Ugyan kérem, hány ilyen magyar ház van, hol egy könyvre 8 frtot kiadnak?

Aztán panaszoknak a könyvkereskedők, hogy a hírlapok lefoglalják a könyvvásárló közönséget, hogy felületes hírlapi műveltség és mondjuk hozzá hírlapi idegeskődés van terjedőben!

Tudják-e azt a jó urak, hogy a németek M a d á c h halhatatlan művét: A z e m b e r t r a g ó d i á j á t 30—40 filléért árulják az u. n. Reclam-kiadás könyvrajstromában, míg nálunk a nagyobbik s szebb kiadás vagy 13 frba kerül.

A németeknél van egy könyvkiadó társulat: Allgemeiner Verein für deutsche Litteratur, mely igen jeles műveket olcsó pénzen juttat az olvasni és okulni szerető publikum kezébe. Nálunk is van két efféle könyvkiadó vállalat, az akadémiai és a természettudományi társulaté. De leszámítva a kis számú eredeti műveket, nagyobbára fordításokat nyújt. Nem említjük itt a többi — no nines sok — könyveket, kiadó társulatokat, vagy magán vállalatokat, mert azok nagyobb kiszabott körben dolgoznak, de ezekre is kiterjesztem a drága, drága drága jelzőt. A mi jobb, azt alig lehet megfizetni, a selejtes persze olcsó, de nines is kelendősege.

Azután rettenetes baj a klikk-szellem elharapozása nálunk minden téren, még a tudás, alkotás terén is. Nem az arravalóságot nézik, de egyéb tekintetek jönnek figyelembe. Egyik jeles kollegam — egyetemi magán tanár volt az illető — komoly, igaz, hogy specialis, munkát ajánlott fel a kiadásra arról a tárgyról, melynek habilitált magán tanára volt a kolozsvári egyetemen. Seholy sem talált kiadót! Pedig a göttingeni s gieszeni egyetem értesítője mutatványokat közölt a műből; nem vallott volna tehát vele szégyent a magyar tudomány.

Tovább e themát nem feszegetem, mert sok személyi dolgot kellene megérintenem, de a ki kesereg a magyar szellem, magyar kultúra esekély terjedése fölött, ne keresse a hibát a publikumban, hanem azokban, kik a kultúrában is üzérkednek és pártoskodnak.

„Én alulírott Filhol M. a toulousei egyetem vegyésze és tanára, a becsületrend lovagja stb. ezennel bizonyitom, hogy vegyészileg megvizsgálva a lourdesi barlang vizét, következő eredményt találtam: A víz tiszta ivóvíz, hasonló azon vízhez, mely a szomszédos mézshegységben rendszeren találtatik.

A víz alkalmazásának rendkívüli hatása a tudomány mai fejlettségének foka szerint a víz alkatrészeinek alapján meg nem magyarázható. E víz nem bír oly alkatrészszel, melynek határozott therapeutikus hatása lehetne. Ivásra használható.

Toulouse, augusztus 7-én 1858.

Filhol.

Következik a vegyész vizsgálat 3 ivre terjedő jegyzőkönyve.

E víznek tehát nines therapeutikus hatása és ime, csak mióta statisztikát vezetnek Lourdeson, huszezer embernél több gyógyult meg ott csodálatos módon. Csodálatos módon mondám, mert hisz Lourdesba az a beteg megy, akiről az emberi tudomány lemondott, aki hiába kapaszkodik az emberi segély törékeny hajójába, aki hiába nézi kérdőleg a fölötte virrasztó drága szempárt, aki hiába fűzi kiaszott karjait egy hűséges, szeretett ember nyaka körül. Az a szegény haldokló beteg, akivel felfordul a világ s betegágyának törékeny deszka hajójában

Helyi hírek.

Előfizetési felhívás

a „Hetí Szemle” V. évi folyamára.

Programmot nem adunk. Nem rég adtunk. Ismernek.

Hanem szíves anyagi és szellemi fokozottabb támogatást kérünk azoktól, kik velünk egy célokra törnek.

Mert sajtó nélkül ma közéletet ki-vivni majdnem lehetetlen. Aki tehát akarja a célt, akarnia kell az eszközöket is.

A mi célunk nem pusztán az élet, hanem az élet által a győzelem.

Győzelem pedig nem lehet harez nélkül. Küzdenünk kell tehát.

Ellenségeink vannak. Barátainknak is kell lenni tehát. Olyanoknak, a kik segítenek a harezban. Irnak, előfizetnek, ajánlanak, előfizetőket szereznek.

És a ki velünk érez, velünk tart, de csak nézi küzdelmünket, nem olyan-e, mint az az ember, aki a tulsó partra jutni vágyván, nem mer küzdeni az árral, partra ül, s várja, csak várja, a míg lefolyik a hullám; ez pedig csak foly, csak hömpölyög tovább szüntelenül.

Mi minden áldozatra készek vagyunk a szent ügy érdekében.

Lapunk az egyetlen a megyében, a mely a honalapító és honfentartó ker. kath. elvek védelmét nyíltan zászlójára irta.

Egyetlen, a mely ez elvek érvényesülését veszélyeztető politikai mozgalmakhoz való szabad hozzászólás jogát áldozattal kivívta.

Az egyetlen, a mely e mellett a megyei és városi élet mozgalmainak kimerítő s igazságszerető tárgyalásával minden jogos igényt kielégíteni törekszik.

A legterjedelmesebb. Ennek daczára **a legolcsóbb. Egész évre 3 frt. Iparosoknak, tanítóknak, szegényebb gazdáknak 2 frt.**

Azonban még több áldozatra is készek vagyunk.

Lapunkat — mihelyt lehet — hetenkint kétszer jelentetjük meg. Ezt azonban árfel-emelés nélkül csak akkor tehetjük, ha előfizetőinknek legalább csak fele még egy új előfizetőt gyűjt.

már-már becsap a megsemmisülés mindent elnyelő szörnyű tengere, ez a kis halovány szikra, mely egy összetöppörödött, ütött, vert lámpásban pislog, ez a lélegző tetem, ez Lourdesnak a betege.

És ez a lélegző tetem megérkezik Lourdesba, az isteni irgalmasság mennyországának földre esett darabjára.

A legnagyobb ritkaságok közé tartozik, hogy valaki utközben meghal.

A hit, az életvágy, a remény kicsikarja a hideg váz esontkezéből az alig pislogó élet gyertyaszálát s ha ki nem alszik, oda tüzi örök időre a boldogságos fehér ruhás szent Szűz lábaihoz, zokogva mondván „Te visszaadtad, Tied legyen, Tied mindörökké!”

Columbus egy új világrészben hitt, emberfölötti hittel és energiával, hitt és midőn a háborgó tengeren mindenki kétségbeesett, Columbus merev tekintettel nézett a várva várt szárazföld felé s szívében remélt. S ime egy uszó illatos virág meghozta az annyira áhitott új föld első üdvözlését. Lourdes ismeretlen csodaföldjének hírnöke, tiszta virága, Bernadette volt. Ő minden időkre megható, költői leányalak fog maradni, megható szerénységében, tisztaságában és lemondásában. Az ő élete idyll, dráma és tragoedia egyszersmind.

Fehér bárányaitól környezve kezdi életét mezei virágok társaságában, csakis az

Erre kérjük bizalommal lapunk barátjait. Ne sajnálják a kis fáradságot. Mert minden szolgálat a kath. sajtó érdekében, a szent ügynek teszen szolgálatot s Isten előtt bizonyára érdem számba megyen. Isten velünk!

Szatmáron, 1895. decz. 24.

A szerkesztőség és kiadóhivatal.

— **Karácsony** éjjelén az éjféli szent misét püspök urunk Ő méltósága végezte a székesegyházban, melyet a közönség egészen megtöltött. Reggel 6 órakor pásztor mise volt és ünnepi szent beszéd. 9 órakor ismét püspök urunk Ő méltósága lépett az oltárhoz, hogy a kereszténységnek e magasztos ünnepén bemutassa a nagyszámmal összesereglett hívek áldozatát az Urnak, melynek végeztével hatásos beszédet intézett az ünneplő közönséghez. Karácsony másodnapján a szent misét dr. Keszler Ferencz pápai praelátus, az ünnepi beszédet Bagossy Bertalan képezdei tanár tartotta.

— **A vallás** és közokt. nm. miniszter örömmel értesülvén püspökünk Ő méltóságának a vallásos közművelődés oltárán hozott ama nagylelkű és hazafias áldozatáról, melylyel V e l e n c z e községben kisdud-ovodát és elemi leányiskolát felállítani s annak fenntartásához évi 1000 forinttal járulni kegyes volt, — a legmelegebb elismerését és köszönetét nyilvánítja.

— **Papszentelés.** Püspök Urunk Ő méltósága Henz Ede és Somogyi István nagykárolyi kath. főgymnáziumi tanárokat, a kegyes tanítórendnek tagjait, decz. 29-én a papnevelő-intézet kápolnájában áldozó papokká szentelte.

— **Szilveszter** éjjelén 12 órakor városunk összes templomaiban meg fognak kordulni a harangok, hirdetvén az ezredév beköszöntését. Ujév napján d. e. 9 órakor püspök urunk Ő méltósága ünnepélyes „Te Deumot” tart hálaadásul az Urnak, hogy dicső nemzetünknek sok viharral és vésszel teljes multja után a honalapítás ezereedik évét megérni engedte. A sz. beszédet Dr. Kádár Ambrus kanonok fogja tartani.

erdő madaraitól ismerve s csakhamar ezer és ezer ember tisztelete, bálványozása környezi őt. Törvény elébe huzolják, örülnek akarják nyilvánítani, míg végre egy kolostor csendes falai befogadják iszonyu testi szenvedéseivel együtt.

S ime ő, ki a testi kin megváltása csodahelyének utmutatója volt, iszonyu kinok között hal meg, türelemmel, megadással, mint egy szent. Ő nem akart Lourdesbe menni; „nem vagyok méltó reá” mondá s esendesen szenvedett. A kolostor legendelmesebb testvérei közzé tartozott, csak egyben különbözött a többiektől, sohasem nézett Mária-szoborra, vagy képre, „Én látam őt magát — mondá — s nem nézhetem képét!”

A harmadik megjelenés alkalmával hárman valának a barlangban, Méli asszony egy viaszgyertyát gyújtott. És azóta 38 év leforgása alatt a gyertyafény éjjel-nappal ég, hirdetve a boldogságos Nagyasszony dicsőségét. Csodálatos, hogy Bernadette szavai rögtön hitelre találtak.

Február 13-án hárman voltak a barlang körül, 19-én száznál többen, 20-án négy-öt százan, márczius negyedikén huszezen és hat évvel később, midőn a tarbesi érsek a barlangot az egyház birtokába vette, 60 ezren, 1876-ban, a lourdesi Szűz megkoronázásakor százezen és most már évente egy milliónál több zarándok fordul meg Lourdes-

— **Zichy Géza** grófnak a „Petőfi-Társaság”, gyűlésén felolvasott nagyszerű műve közlését engedélylyel lapunk mai számában kezdjük meg. A Szatmáregyházme-gyei Irodalmi Kör ezen felolvasás alkalmából a következő üdvözlő feliratot intézte a nemes grófhhoz: Nagyméltóságú Gróf Ur!

A „Petőfi-Társaság”-ban legközelebb „Lourdes”-ről tartott felolvasásának mély hatása alatt intézzük hódolattal Nagyméltóságodhoz üdvözlő szavunkat, hogy az egész bensőnket eltöltő mély tisztelet, csudálat és hála érzelmeinek, habár gyöngye szavakban, némi kifejezést adjunk. Vajha bírnánk a szónak ama hatalmával és emelkedettségével, a mely megfelelő lenne érzelmeinknek s méltó kifejezése azon nagyra becsülésnek, melyet Nagyméltóságodnak esemény számba menő fényes tette fölött mindnyájan táplálunk. Mert Nagyméltóságodnak felolvasása nem csak önmagában véve oly remek alkotás, a melynél századunknak az egész világot mozgásba hozó emez eseményeiről meggyőzőbb erővel, az ékesszólásnak egész a fenségig emelkedő szépségeivel gyönyörűbben, magával ragadó közvetlenségénél fogva hatásosabban még senki sem szólott édes hazánk nyelvén; hanem valóban egy fényes, nagyszerű tett, melyet a kor, a viszonyok, a hely, hol az elmondott, a hősiség nyibusával vesz körül s eredményét tekintve az ezredév alkotmány egy nagy érdem sulyával emelkedik ki a sivár jelen hétköznapi eseményei köréből. Valóban nem tudjuk, mit csudáljunk inkább Nagyméltóságodnak e fényes művében: az élő hit mélységét-e, mely egy evangelista sasszemével hatol be Isten titkaiba? A lélek nemességét-e, a mely a nemes egyszerű lelkeknek a világ elől elrejtett fonséges szépségét megértve oly hű és megkapó ecsetvonásokkal tárja azt előnkbe? — A hitbátor-ságot-e, a mely az áltudomány által megtévesztett, előítéletes s anyagi kornak a népszerűség kockáztatásával is egy hitvalló elszántságával kiáltja oda: Nézzétek, itt Isten uja van! Az események végső okáig ható alaposságát-e, mely rövidsége daczára a tárgyat kimerítve s mély pillantással minden ellenvetést ellesve és megelőzve oly mesteri kézzel csoportosítja sulyos érveit, hogy előtök minden kételynek el kell némulnia? — Vagy a mindent megaranyozó költői nyelv ragyogó szépségét, mely az angyaloktól köl-

ban. Senki sem mondhatja, hogy az érdeklődés csökken.

A mozgalom ily gyors növekedése föl-kelté a hatóságok figyelmét.

A sajtó is beszéd tárgyává tette az ügyet, pártok képződtek, a lourdesi események aktuálisokká váltak. Lourdes nagyesszü plebánosa, Peyramale és főpásztor, a tarbesi érsek várakozó álláspontra helyezkedtek, sőt az előbbi már magához rendelte Bernadettet, legszigorubbán kérdőre vonta s a barlang meglátogatásától eltiltotta. Hiába, a gyermek azután is kiment a barlanghoz, mert mint mondá, ellenállhatatlan hatalom vonzza őt oda. Massy kerületi főnök utasítá Jacomet rendőrhadnagyot, hogy a botrány-nak — mint a mozgalmat nevezte — véget vessen, ha kell karhatalommal is. Így történt, hogy Bernadettet törvény elé rendelték és kihallgatták. A gyermek higgadt, nyugodt volt s a keresztkérdések tüzeben mindig ugyanazt vallotta. A hivatalos akták szerint vallomásaiban semmi eltérés nem volt. A nép pedig özönlött a csoda barlanghoz.

Ekkor Rouland vallásügyi miniszter levelet irt a tarbesi érsekhez s az ő közbenjárását kérte. Laurence érsek hivatkozott a papság tartózkodó álláspontjára és sem az ügy mellett, sem az ügy ellen sem volt hajlandó föllépni. Tény, hogy egy fél év leforgása alatt egyetlen pap sem volt a bar-

esönözve szárnyat, hogy lelkünket az égbe ragadja? Nagyméltóságod műve valóban a jelenkor anyagias irodalmának sivatagszerű kietlenségében egy viruló oázis, a melyen pihenést, felüdülést, új életet talál a föld porától eltikkadt, kifáradt lélek. Büszkek vagyunk Nagyméltóságodra, mint katolikusra, büszkek, mint magyar arisztokratára, a kire méltán illik a római költő dicsérete:

„Virtus recludens immeritis mori
Coelum negata tentat iter via
Coetusque vulgares et udam
Spernit humum fugiente penna.”

Fogadja Nagyméltóságod stb.

— **Udvarhelyi Pál** róm. kath. orgonista iránt, a ki a múlt évben tölté be buzgó szolgálatának 40. évét, a kath. hitközség elismerésének és ragaszkodásának szép bizonyosságát nyújtja a múlt napokban. Karácsony estéjén ugyanis 150 forint értékű arany órával és más apróbb ajándékokkal lepé meg az érdemes férfit, a kit ez alkalommal a hitközség nevében Jandrics János apát-plebános szép beszédben üdvözölt.

— **Kinevezés.** A kereskedelemügyi miniszter a kazánügyek ellátására Schmelz Adolfot Bereg, Szatmár, Máramaros, és Ugoesamegyék, valamint Szatmárnémeti város területére kiterjedő hatáskörrel a szatmárvármegyei építészeti hivatalhoz kinevezte.

— **Vizsgálatok rendje** a püsp. papnevelő intézetben. A püspöki papnevelőben az 1995/6. iskolai év I. felében a nyilvános vizsgálatok következő napokon fognak megtartatni: január 13-án az erkölestánból, 14-én az egyháztörténelemből; január 23-án az ágazatos hittanból, 24-én a szentírás tanulmányokból, 30-án a bölcseletről, 31-én a neveléstanból.

— **Kinevezések** a honvédségnél. Az októberben kiszolgált honvédönkéntesek közül karácsonyi ajándékkul kinevezettek a 12-ik honvédezredhez hadnagyokká: Varga Lajos, Kovács Kálmán, Csopely János, — hadapród-tiszthelyettesé: Báthly Sándor és Gyuró István.

— **Az árvaházban** f. hó 29-én d. u. 4 órakor közkívánatra megismételték a múlt alkalommal oly szép sikerrel előadott kará-

lang táján. Mindamellet a hatóságok erőszakhoz folyamodtak, rá akarták a kis Bernadettere fogni, hogy örült, de az orvosok véleményével szemben a gyermeket az örültek házába nem lehetett záratni, annál kevésbé, mert a lourdesi plebános most már az üldözött védelmére kelt. Hivatalból bezárták a barlangot, virágot, gyertyát, képet kidobtak, az ott talált pénzt elkobozták, deszkafallal körülkerítették a barlang környékét, egy táblára fölirták, hogy büntetés terhe alatt nem szabad a barlangot megközelíteni, azonkívül két katona őrszem ügyelt a rendelet megtartására. Azt hitték, megölték az igazságot, a hitet és a csodát. Nagyon csalódtak! Már másnap hajnal előtt benépesült a kerítés környéke s kétszerannyian énekelték „szolozsmáikat,” mint annak előtte. Mint a zsidók Jeruzsálem falaira hajtják fejüket, megsiratva a szent város pusztulását, úgy simult az ájtatosság serege e deszka-kerítéshez, mely lépteiknek gátat szabott ugyan, de szívök érzelmeinek nem. — Eltiltották az éneket. A tömeg térdre esett és némán imádkozott. A kerítés környéke kертé változott, a gyertyák kigyultak s ime a kis barlangot mintegy nagy barlanggá változtatta a hatalom erőszakossága. Széjjel verték az imádkozókat, elűzve őket a kerítéstől is, de a hithűség ez élő gyűrűje mindig nagyobb és nagyobb lett.

esonyi pásztorjátékokat. A közönség ismét szorongásig megtöltötte a termet, s élvezettel hallgatá a legnagyobb szabotossággal előadott darabot, mely dr. Buza Sándor papnövelői aligazgató és Stark Lajos képezedei tanár jeles szerzeménye.

— **A polgári társaskör** felső helyiségeiben decz. 31-én a Kölesey-kör társadalmi szakosztálya thea-estélyt tart. Kezdeté 8 órakor.

— **Statisztikai adatok** a szatmári róm. kath. plebánia anyakönyveiből. Az 1895. évben született 173 gyermek, 89 fiu 84 leány. Helybeli 158, a filiákból 15. Törvényes 143, törvénytelen 30. Halva született 8. Ikerpár 2. A születések száma 12-vel több, mint a múlt évben. Meghalt 138 egyén, 64 fi, 74 nő. Helybeli 131, a filiákban 8. Az 1. évet sem érte el 51. Husz éven alul halt el 84. Ötven éven túl 36. A legidősebb halott 99 éves volt. A halottak száma egygyel kevesebb mint tavaly. Házasságra lépett 43 pár; a polgári házasság életbe lépte óta 6 pár kapott egyházi áldást; a nélkül nem kötött házasságot egy sem. Hirdetve volt 76 pár. A házassultak közül nőtlen hajadonnal 32 pár, özvegy özvegygyel 5 pár. Különböző vallásuk 22 pár. A legifjabb jegyespár 22 éves, a legidősebb 67-38 éves volt. Vissza tért a kath. vallásra: 12. prot. Megkereszteltetett 3 zsidó, vallásunktól elpáttolt 3.

— **A szatmárnémeti** ev. ref. főgimnázium ifjúsága 1896. évi január hó 10-ik napján, iskolai felszerelések beszerzése s önképzőkörének segítése czéljából a városi színházban hangversenyt s a „Vigadó” összes termeiben zártkörű diákbált rendez. A hangverseny kezdete este 8 órakor. A hangversenyre szóló jegyek a bála is érvényesek, — azonban színházi karzatjegy a terembe lépésre nem jogosít. Díjak: Alsó páholy 7 frt; felső páholy 5 frt; támlásszék az első négy sorban, és az erkély első sora 1 frt 50 kr, a többi földszinti és erkély ülőhely 1 frt. Karzat első sora 30 kr, a többi sorok 20 kr. Diák-jegy 50 kr. Külön a diákbála: családjegy 3 személyre 2 frt; személy-jegy 1 frt. A hangverseny részletes műsorát kellő időben falragaszok fogják tudatni s jelzett napon este a n. b. közönségnek is kilesznek osztva. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s nyilvánosan nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók Lövy Miksa ur üzletében. Rendező bizottság: Mátray Lajos, Régeczy Sándor tanárok és 20 gymn. tanuló.

— **Tanítói és papi járandóságok.** A val. és közokt. miniszter egy konkrét eset alkalmából hozott határozatában figyelemreméltó elvi kijelentést tett. Ugyanis a szajki r. k. plebános és tanító hivatkozással a kanonika vizitáció ama kitételére, hogy a természetben kiszolgáltatandó papi és tanítói járandóságokat a „communitas” (község-) beli lakosok a telki és zsellérbirtok arányában fizetik, bepanaszolták a más községekben lakó, habár nem r. k. vallásu szajki birtokosokat járandóságaik kiszolgáltatása iránt. A járás főszolgabírája kötelezte is az illető panaszoltakat — köztük egy németbolyi izr. lakost — az általuk birt telekre eső papi és tanítói járandóság megfizetésére. Az elmarasztaltak fölébbezésére a vármegye alispánja megváltoztatta az I. foku határozatot s a panaszoltakat a szolgáltatás alól fölmentette; ezt a határozatot a közigazgatási bizottság is helybenhagyta. További fölébbezésre azonban a vallás- és közoktatásügyi miniszter kimondotta, hogy a kanonika vizitációban előforduló ez a kifejezés: „communitas” politikai községet jelentvén, a községekben földbirtokkal bíró bármely és bárhol lakó birtokosok kötelesek a kanonika vizitációban telkeként megállapított természetbeli papi és tanítói járandóságokat bir-

tokaik arányában kiszolgáltatni. Nagyon természetes, mert ez esetben dologi teherről levén szó, a ki a dolgot megvette, azt a rajta nyugvó teherrel együtt vette. Akinek pedig a teher nem kell, az ne vegye meg magát a dolgot sem.

Az elemi iskolák első 3 osztályának és ovodáknak bezárását a polgármester a járvány miatt újabb rendeletével jan. 6-ig meghosszabította. Az előadások 7-én kezdődnek.

— **Bolti tűz.** Decz. 27-én d. u. Östreich Tóbiás üvegkereskedésében a Deák-téren bolti tűz támadt, a melynek tovább terjedését azonban a tűzoltóság erélyes működésének sikerült megakadályozni.

— **A városi rendőrség** államosítása. A városi rendőrség államosítására vonatkozó tervezetek már készen vannak a minisztériumban, s már hihetőleg még április előtt a képviselőház elé lesznek terjesztve. Azonban az államosítás keresztül vitele pénzügyi nehézségekbe ütközik, mivel egyes városok előre számítva az államosítás bekövetkezésére, nagyon kevés összeggel járultak a rendőrség költségeihez.

— **Jutalomjáték.** Csütörtökön, f. hó 2-án lesz Mátray Kálmánna k, szintársulatunk legtehetségesebb tagjának jutalomjátéka. Szinre fog kerülni Tricoche és Cacolet ez. énekes bohózat. Mátray eredeti invencziójával és mindig üde humorával sok kellemes estét szerzett a publikumnak, emellett művészi érzéke, szerény és dierét alakítása mindig megmaradt a helyes erkölesi alapon. Melegen hívjuk fel a szintársulatogató közönség érdeklődését jutalomjátékára.

— **Hamis borok** gyártása ellen. A belügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi törvényhatósághoz a mesterséges borok készítése és forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. évi XXIII. t. —ez. szoros megtartása tárgyában s utasította a rendőrhatalóságokat, hogy feljelentések bevétele nélkül is hivatalból iparkodjanak a kihágásokat üldözni.

— **Sertés-perzselés.** Folyó évi 222/1895. számú közgyűlési határozattal a husvágás husárlás és mészárszékeket illetőleg alkotott szabályrendelet III-ik fejezet 26. §-a értelmében az elárusításra leölt sertéseket 1896. évi január hó 1-ső napjától kezdve kizárólag csak is a közvágóhid közelében — az állat-orvos által megjelölendő helyen szabad perzselni. — Ezt azon megjegyzéssel hozom köztudomásra, hogy az ezen felhívásom ellen vétők, mint kihágást követők szigorúan fognak büntettetni. Szatmártt 1895. december 22. Kiss Gedeon főkapitány.

— **Végtárgyalás.** A férjgyilkossággal vádolt öz. Sipo Lajosnak és büntársainak ügyében a végtárgyalás a helybeli kir. törvényszéknél január hó 3-án lesz.

Vidék.

Felsőbánya. A felsőbányai róm. kath. legényegylet örömmünnepet ült. E hó 26-án érte meg fennállásának tizedik évfordulóját, a midőn az egylet ujonnan épült háza megáldatott. Majd a délelőtti órában diszgyűlés volt, melyen Pemp Antal egyesületi elnök felsőbányai kiérd. esperes-plebános kiindulva az egyházi áldás szavaiból épületes beszédet tartott a társulat tagjaihoz istenfélelemre az elüljárók iránti köteles engedelmességre, a tisztos ipar megbecsülésére buzdítva az egyesület tagjait. Beszédének zárkóvét képezé annak kifejezése, hogy ki az egyesületet szívébe zárja s annak felvirágzását szellemileg és anyagilag elősegíté, a társulat fővédnökének Meszlényi Gyula megyés püspök urnak arezképe a társulat falai közt

van, a hála és szeretet kifejezéséül lelkesítse szinté a tagokat a társulat nemes céljainak megvalósítására s beszédét azon szavakkal fejezte be, hogy vajha kegyes védnökünk mindig örömmel tekinthetne e társulatra. Az egylet ez alkalommal táviratilag fejezte ki hódolatát védnökének. A társulat 10 éves multját, keletkezését, fejlődését, törekvéseit vezér egyéneinek, különösen Bodnár Gáspár, képezdei tanár akkori felsőbányai segédlelkész érdemeit, a nemesszívű pártfogók adakozásait a szépet és nemest, mi e társulat nyomán fakadt, Vagányi Kálmán az egylet alelnöke ismerteté kívánva Istentől, hogy ki e kör 25 éves fenállását megérheti, még több szépet és jót mondhasson ez egyleti működésről. Este az egylet helyiségében társas vacsora volt, mely alkalommal sok szép szellemes felkészítőben gyönyörködtek a nagyszámmal jelenvolt tagok és vendégek.

Nagy-Károly. A képviselő testület decz. 22-én gyűlést tartott, melyen 120 tag közül 104 jelent meg a polgármesternek, árvaszéki tanácsos, községi bíró, s a főmérnök megválasztása végett. Az előlülő alispánt Hetey városi főjegyző üdvözölte, ki a kijelölt bizottságba Báthory Bertalant és Adler Adolf dt. jelölte; a közgyűlés pedig Bródy Lajost és Csipkés András takarékp. igazgatót választotta. A szavazatszedő bizottság Palezer Ernő plebános előlülése alatt Asztalos György Berger Armin és Csipkés András városi képviselőkből alakult. Polgármesternek ellenjelölt nélkül egyhangulag Debreczeni István választott, Beköszöntő beszédében kiemelte, hogy a képviselőtestület nemcsak anyagi eszközöket bocsásson rendelkezésére, hanem tanácsával is támogassa: hogy az iskolákat a kornak színvonalára kívánja emelni, a kiegészítésre várókat kiépített, a kereskedelmi és iparos tanulók iskoláinak külön helyiséget szerez; a közterek egészségi viszonyairól gondoskodik; a közlekedési utakat lehetőleg fejleszteni fogja, az utcákat rendezni; s hogy — a mi igen fontos kijelentés — a városnak ügyében lehető gyorsan és részrehajlatlanul fog eljárni, Azután a többi állás betöltésére került a sor. A községi bizottságra Literáty Béla nagyszöllősi ügyvéd pályázott, de nem jelöltetett. A mérnöki állásra 3 pályázó jelentkezett Széchényi Lajos zilahi nyug. mérnök, Jóny Gusztáv nagy-károlyi és Vass József fehértemplomi mérnökök. Az utóbbi kettőnek minősítését kifogásolták s így Széchényi Lajost választották meg városi mérnöknek. Debreczeni István Nagy Károly város polgármestere Debreczenben született 1952. ápril 16-án s ugyanott végezte iskoláit. 1874-ben jogi állam vizsgálatot tett. Weisz Márton nagy-károlyi ügyvéd irodájában alkalmaztatott, Majd két évig működött a közjegyzőnél s 1878. szolgabíró segéd lett. Ugyanezen évben ügyvédi vizsgálatot tett. Majd Bosznia megszállása alkalmával Szapáry hadtestében részt vett Tuzla ostrománál. 1880 szolgabíró 1890 árvaszéki ülnök s 1895-ben polgármester lett. A javakorabeli férfi működésétől sokat vár Nagy-Károly városának közönsége.

A karácsony esti jótékonyosság Nagy Károly városában is örömet hozott a kisdedeknek. Az óvodákban vagy 30 gyermek kapott kisebb-nagyobb ajándékokat s a zsidóknak tanulósegélyző egyesülete 18 tanuló között osztott szét melegruhát.

Az alispán jelölt bucsuja. Kovács Jenő árvaszéki elnök decz. 17-én bucsuzott el tisztviselő társaitól. A megyei karrier vagy az alispánságnál vagy az árvaszéki elnökségnél végződik. Főispán ritkán lesz valaki direkt megyei szolgálat után. A gavallér elnököt, a rokonszenves férfit s az elvű tisztviselőt élénken sajnálják, kik ismerik.

Egyetemi ifjak bálja Nagy Károly városa és vidékének egyetemi ifjusága decz. 28-án fényes táncmulatságot tartott a nagy-károlyi városház nagytermében. Eleganciában, jókedvben nem volt hiány, a mint ez egyete-

mi halgatók által rendezett mulatságon természetes.

A nagy-károlyi kereskedelmi és iparbank által kibocsátott 500 drb. részvény mind jegyeztetett s így a szatmári kir. törvényszék jóvá hagyta a részvénytársaságnak a tőke felemelése iránt hozott határozatát.

A vármegyei tisztikar újévnapján szerenese kívánatait fejezi ki Simoncsics Béla főispán ur ő méltóságának és d. u. 2 órakor a Kudla testvérek étkező termében nagy ebédet tart.

Mező-Terem. Darabánt György mezőteremi gör. kath. plebános decz. hó 27-én életének 43-ik évében tifuszban elhunyt. A megboldogult sokáig káplánkodott és a román nyelvnek tanára volt N.-Károlyban. Mindenki becsülte a rokonszenves, hazafias érzésű, kellemes modoru papot. 8 árva siratja kora halálát. Temetése vasárnap volt Mezőtermen nagy részvét mellett.

Vármegyei új szabályrendelet. Nagy László alispán deczember hó 5-én kelt hirdetményeivel teszi közé a korezmákról, sörházakról és pálinkamérésekről alkotott szabályrendeletet, mely ellen a kihirdetés napjától számított 30 nap alatt fellebbezéssel lehet élni. E szabályrendelet lényeges intézkedései azok, hogy a fentemlített üzletek templomoktól, iskoláktól, bérházaktól és középületektől csak 100 méternyi távolságban nyithatók (de ez csak az ezután nyitandó üzletekre bír hatálylyal), egyházi ünnepélyek és körmenetek közelében és idejében az italmérsi üzletekben tilos a vallási érzületet botránkoztató zaj. A korezmák reggeli 4 órától éjjeli 12 óráig tarthatók nyitva, a zenélés azonban csak 11 óráig szabad, azontuli időre ugy a nyitvatartás valamint a zenélésre csak a főszolgabíró adhat engedélyt, ki is a zárórakat bizonyos alkalmakkor kiterjesztheti, más alkalomra megszoríthatja. A pálinkamérések ápril hó 1-től szeptember hó 30-ig reggeli 4 órától, október 1-től márczius hó 31-ig reggeli 6 órától lehetnek nyitva és 10 órakor bezárandók, ettől eltérés nem engedélyezhető. A szabályrendelet áthágása kihágást képez, s mint ilyen büntetettik.

Vinnán folyó hó 22-én tartatott meg a püspök urunk ő méltósága által alapított s főtartott ovodában a záróvizsgálat kapcsolatban karácsonfa-ünnepélyes a szülők jelenlétében. Piller Mária okleveles óvónő szép eredményt mutatott fel a szülők nagy megelégedésére és öröme, mely után a karácsonfa ünnepély következett. Leírhatatlan volt ugy a gyermekek mint a szülők öröme a karácsonfa szemléleténél, különösen az édességek kiosztásakor volt nagy öröm. Ezzel a sikerült ünnepély véget ért.

Szaniszló. Folyó hó 24-én és 25-én esteli 6 órakor örvendetes meglepetésben részesítette Bodnár Alajos közkedveltségnek örvendő helybeli rón. kath. kántor-tanító az egész község lakosságát. Ugyanis a jelzett estéken adatta elő növendékeivel Beregi Sándor „Pásztorjáték“-át köztetszés és a megjelent, nagyszámu közönség teljes elismerése mellett. A beemlézés tökéletes, a jelmezek hüek, az előadás dicséretre méltó s a rendezés — ugy hiszem — e nemben páratlan. Igen szép képet nyújtottak különösen a veres és kék mellényes juhászok széles karimájú kalappal lobogós inggel, a szükséges dolgokkal teljesen ellátva! A betlehemi istálló is tökéletes s a ezélnak megfelelő volt, melyben a szent családot nem a szokásos élettelen, hanem élő alakok igen jól eltalált jelmezekben képviselték. Az élénkség harmoniája megható s épen fennforgó eseményhez illő lévén, az előadás kifogástalanságát, sőt dicséretreméltóságát nagy-

ban emelte. Az érdeklődés nem is maradt el. A jó nagyságu szoba mindkét estén zsufolásig megtelt. Az összes jövedelem 29 frt 20 kr, mely összeg a szegényebb gyermekek tanszereinek beszerzésére fog fordíttatni. Ez összeget különösen felülfizetésekkel gyarapították: Láng György 3 frt 60 kr, Schiek Emil 1 frt, Müller István 75 kr, Kolerics N. 50, Kovács Imre 65 kr, Jánki Viktor ev. ref. kántor 50 kr. Kovács Nándor 50 kr, Háger János 65 kr, stb. Az előadás befejezéséül adatott a hit, remény és a szeretet igen sikerült előképe, mely sokaknak könyvet esalt szeméibe. Fogadják mindazok köszönetünket, kik megjelenésükkel s anyagi hozzájárulásukkal az ünnepély sikerét előmozdították s a ezél elérését lehetővé tették. Másrészt a közönség nevében e helyen is elismerésünket kell nyilvánítanunk Bodnár Alajos Urnak, ki fáradságot nem kimélve mindent megtett, hogy ez ünnep kedvességét felnőttek s gyermekek előtt egyaránt emelje.

A halmi-i róm. kath. hitközség saját pénztára javára 1896. évi január hó 6-án a „magyar vendéglő“ nagytermében zártkörű táncvizgalmat rendez. Rendező bizottság: Kunfalvy József egyh. főgondn. Ráthonyi Zsigmond isk. főgondn. Ujlaky János egyh. algondn. Mezei István isk. algondn. Liptay Béla, Fényhalmi Árpád, Pintér János, Tóth Endre, Merza József, egyházi tanácsosok. Belépti díj személyenkint 50 krajczár. Kezdeté este 7. órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak.

Láposbányán karácsony estéjén igen szép karácsony ünnepélyt rendeztek a róm. kath. iskola növendékei számára az iskola helyiségében. A szülők, kik igen szép számmal megjelentek, gyönyörrel hallgatták a gyermekek által ez alkalomra betanult énekeket és szavakat. Ezután következett az ajándékok kiosztása, melyek közadakozás útján begyűlt összegből lőnek beszerzve. Némelyeknek ruhaneműt, másoknak könyvet vagy játékszereket hozott a kis Jézus. A község lelkes plebánosa Fleischer Károly mellett Zagyva József rk. tanítót illeti főleg az elismerés, mert az ő buzgó tevékenységének köszönhető, hogy a karácsony-est ugy a szülők mint a gyermekeknek oly sok örömet szerzett.

Felső-Bánya. Városunk polgármestere Thoma László, ki a legutóbbi vármegyei tisztújító közgyűlésen a nagy-somkúti járás főszolgabírójává választatott, a f. hó 24-én tartott városi közgyűlésen bucsuzott el hivatalától és a város közönségétől. A képviselő testület elhatározta, miszerint Thoma polgármesteri működése a teljes elismerés és érdemeinek méltatásával jegyzőkönyvileg megörökíttessék. F. hó 28-án a lelépett polgármester tiszteletére impozáns bucsuban kettét rendeztek.

A beregszászi állami kisdedovoda növendékei részére Tholvay Jolán állami kisdedovónő folyó évi deczember hó 22-én karácsony ünnepélyt rendezett. A díszes karácsonyfa az óvoda munka termében volt felállítva. Az ünnepélyt Wurga Sándor állami iskolai és óvodai gondnoksági elnök meleg hangu szavakban nyitotta meg s ezután 35 frt 95 kr., értékű ajándékot osztott szét a lelkes óvónő a nagy számban levő intelligens közönség jelenlétében a szegény kisdedeknek.

A szolyvai áll. iskola és kisdedovoda karácsonyfa ünnepegei az iskolai gondnokság, felügyelő bizottság és szép számu közönség jelenlétében decz. 24-én megható szépen folytak le. Balajthi Mór főszolgabíró a gondnokság buzgó elnöke ugyanis, tekintettel a nyári vihar által annyira sujtott szegény lakosság nyomasztó helyzetére, melynek folytán iskolás gyermekeiket még

ruházattal sem láthatják el, — ezeknek fölruházása czéljából gyűjtő ívet véve kezébe úgy a szolvai jobb módokat, mint a vidékieket is felszólította az adakozásra. Önzetlen fáradozását reményen felüli siker koronázta, mert 65 frt 17 kr. gyűlt össze a humanus czélra. Az így befolyó összegből 25 fiu- és 22 leányruhát, 16 pár boeskort, 25 sipkát és fejkendőt osztottak ki 82 gyermek közt a szeretet ünnepe alkalmából. A kiosztás után a közönség a kisdédóvodába ment, a hol a közművelődési egyesület 10 frnyi adományából gyönyörű karácsonyfa várta az érkező kisdedeket, megrakva mindenféle édességgel és játékszerrel, a miből minden gyermeknek jutott. A szegényebb gyermekek közt Balajthy Mórné és Abkarovics Károlyné urnók még karácsonyi kalácsot, 1 kosár almát és egy kosár diót és mogyorót osztottak ki, így a jelenvolt 75 kisdéd örömtől sugárzó arccal távozott haza s örömmel fog visszaemlékezni a karácsonyra, mely oly boldogságot hozott nekik.

A nagykarolyi legényegylet felolvasó s ismeretterjesztő kilencedik estélyét december 29-én vasárnap este pontban 7 órakor tartotta az egyesület megnagyobbított s kibővített termében. Az estély programja a következő volt: 1. „A munkácsi rab” írta Jókai Mór, szavalja zenekísérettel Grázel Károly egytl. tag. 2. Felolvasás tartja ifj. Schnébli Károly vendég. 3. „Férjhez menjek?” (vig jelenet) írta Ilosvai H. előadja Takács Ilonka k. a. 4. „Pókainé” írta Gyulai Pál, szavalja: Tischler József egytl. tag. 5. „Egy ideges ember” (vig monológ) Gabányitól, szavalja Arady Laos egytl. tag. A program végzetével táncz volt.

A munkácsi vár átalakítása. Azon alkalmából, hogy a munkácsi várból a fegyházat áteszik a jövő évben Debreczenbe, Thaly Kálmánnak már ígéretet tett az országos millenárius bizottság, hogy a jövő év május havában emlékoszlopot állítanak az ezred év ünneplésére a munkácsi vár legmagasabb bástyáján a Zrínyi Honáról nevezett erkélyen. A várban muzeumot létesítenek hat egymásba nyíló teremmel, melyeket egykor Rákóczy Ferenc használt. A többi várhelyiségekben a Zaiogróczyhoz hasonló fargászati tanműhelyt rendeznek be, míg a fegyőrségi laktanyát rokkant honvédek menházává lehetne átalakítani.

Áthelyezések. A máv. debreczeni üzletvezetősége Reiner János nagybányai máv. hivatalnokot Kőrösmezőre, Kulesár Lajos kőrösmezői máv. hivatalnokot ugyanazon minőségben Nagybányára áthelyezte.

Szilágy vármegyében alispán lett Szikszai Lajos 213 szavazattal Lőrinczy György 50 szavazata ellenében, főjegyző Török István, főügyész Moni Gyula, aljegyzők dr. Veres Sándor, Bálint Sándor, Pap Endre, főpénztárnok Nagy Kálmán, ellenőr Ajtai Endre, árvaszéki pénztárnok Viski Ferencz árvaszéki elnök Dombi Károly, ülnökök: Kaizler Sándor, Papp László, Bagosi Károly ügyész Halmágyi László, főszolgabírák: Nagy Domokos, dr. Kaisler György, J. Kiss László Kovács István, Nagy Gyula, Bölömi Bálint; szolgabírák; báró Bornemisza Elemér, Donogán János, Felekan Oktav, Orosz László, Koritsanszky Ferencz, Galló Imre.

Hazánk.

Apponyi Albert gróf a „Nemzeti Ujság” karácsonyi számában az ezeréves ünnepről feltűnést keltő cikket írt, a melylyel azóta folyton foglalkoznak a lapok. Kétség-

bejítő elkeseredéssel vázolja a cikkben Apponyi a jelen közállapotokat hazánkban, az uralkodó liberálistáért embertelen erőszakoskodásait, alkotmány- és törvénytiprását s fölveti a kérdést: hogyan ülheti meg a nemzet ezer éves multja dicsőségét igaz örömmel, mikor „polgárháboru dul a szivekben, a mikor az alkotmány hazugsággá vált és rendszerezett erőszak a liberálistus nevében uralkodik a nemzeten. Lehetséges-e, hogy az elnyomottak együtt ünnepeljenek az elnyomókkal vagy éppen hozsannát zengjenek nekik?” És Apponyi ennek daczára kijelenti, hogy az ellenzék „elhallgatja keserveit, mert nem akarja az ide figyelő külföld előtt esuffá tenni hazánkat, de ünnep-e ez — kérdi tovább — melyet a nemzet jó fele része csak hazafias önmegtágadással ülhet meg?” Hogy „a nemzet egy szívvel és egy lélekkel s reményben e nemzet szebb és dicsőbb jövőjéhez” közreműködhessek az ünnepben, azt kívánja, hogy „a jognak és a törvénynek, az alkotmányos szabadság tiszteletének uralma helyreállítsák.” Békeajánlatot vagyis inkább fegyverszünetet ajánl a liberálistáknak. „A mit tenünk kell még — így szól — a nagy nemzeti ünnep előtt stb. az egy nagy és döntő lépés, melyben hatályosan megnyilvánuljon minden politikai tényezőnek komoly akarata alkotmányos életünk megtisztítására és ezzel a békétlenség kuforrásának bedugására... Az első lépés mindenestre abban állana, hogy amint csak lehet, a választási törvény reformjával foglalkozzunk... Mutassunk annak tárgyalásánál egyértelmű akaratot, hogy a választási szabadságot és tisztaságot minden gondolható törvényes biztosítékkal körülvessük, a tapasztalásból ismert visszaéléseket megakadályozzuk, a politikai szabadság ellen elkövetett minden merényletnek komoly megtorlásáról gondoskodjunk... Ez az én karácsonyi békeajánlatom nemzeti létünk ezredik évének küszöbén. Mit kívánok? A törvény és jog, az emberi és polgári szabadság tiszteletét, egyebet semmit. Lehetséges-e ezt visszaautasítani?” És mit felelnek erre a kormánylapok? Gyűlölettől eltelve visszaautasítják és háborút hirdetnek. Ugy látszik tehát, hogy nagy viharokkal fog beköszönni az ezredik év.

Kath. hírlapirodalom. A néppárt hivatalos lapjának az „Alkotmány”-nak mutatószámára Karácsonyra igen változatos tartalommal és kitűnő cikkekkel, a melyek közül az elsőt Zichy Nándor gróf írta, 100,000 példányban megjelent. Szerkesztője Bonitz Ferencz, a „Fehérmegyei Napló” volt szerkesztője. Az országban legoliosabb (egy évre tíz frt) és minden igényt kielégítő eme lap a legnagyobb pártolásra méltó. A Fehérmegyei Napló szerkesztését Barabás Albert, a „Dunántul” szerkesztője, ezét pedig Csippék Ferencz, kiváló hírlapírók vették át.

Béke-egyesület alakult meg a mult hó vége felé Budapesten. Az egyesület élén állnak a választmányban: Jókai Mór, Türr tábornok, Berzeviczy Albert, Hieronymi Károly, Zichy Antal, Szász Károly, Vámbéri Ármán, Láncezi Leo, Gelléri Mór, Neugebauer László stb. tehát az egyetlen Pázmány Dénest kivéve valamennyien a kormánypárti kulturharcos liberálistus fő szerepvivői. Az alakuló gyűlésen Jókai oly szépen hangsúlyozá: „A békeszövetség feladata a társadalmi téren a politikai hatáskörön túl is terjeszteni a békeszeretet tanait. Tapasztalataim szerint a külbéke fenntartásának legjobb alapja a belső béke megszilárdítása. A mely országban a belső béke megromlik, az esalogató prédájául kínálkozik minden külső

ellenességnek. Küzdelem mindig lesz a világon, de a küzdelem fegyvereiben a megválogatást a haza és emberszeretet törvényei fogják diktálni”. Mily gyönyörű szavak és elvek! Csak hogy Stomfa, Nyitra, a Pesti Napló, Pesti Hírlap, Nemzet ezikkei képezik hozzá a fényes illusztrációt.

A körmeneti vál. kerületben Eötvös Loránt báró lemondása következtében jan. 9.-én lesz az új választás. Itt is a néppárt fog küzdeni a kormánypárttal, a mely Chernel Györgyöt léptette föl. Az Eötvös-Justh-féle függetlenségi párt szövetsége a kormánypárttal itt is nyilvánossá lett. A függetlenségi párt vezére ugyanis, Somogyi Gyula reform. esperes az előértekezleten a kormánypárt mellett foglalt állást. Tehát a párt kész feladni főelvét a függetlenségi eszmét is a kath. egyház elleni törvényekért. Pedig Kossuth Ferencz éppen ez alkalommal is óvatintette hivat a kormánynyal való szövetkezéstől, mert különben nem járhatnak felemelt fővel és nem mondhatják magukat hazafiaknak.

Az országgyűlés feloszlásáról a hírek nem csendesednek. Sőt némely lapok egész biztosan január 9.-ét tűzik ki a feloszlás napjául. Súlyt kölcsönöz e hírek azon körülmény, hogy a kormány lapjai nem csak nem czáfolják meg azokat, hanem maguk is tárgyalják e kérdést.

A stomfai embertelen választás a külföldön is oly feltűnést keltett, hogy még az oroszok is megbotránkoztak rajta, pedig ők sem jobbak — az erőszakoskodásban a mi liberalisainknál. Sajtóban és gyűléseikben foglalkoznak e választással és elítélik azt.

A socialdemokraták hazánkban mind jobban szervezkednek. Pécsen is van már szervezett pártjuk. Legközelebb pedig Budapesten tartanak szervezkedő congressust. Orsházán nyolcz szocialistát választottak a képviselő-testületbe. Sopronban 76 szótöbbséggel választottak be a képviselő testületbe egy socialista fodrászt. Ime, a lelketlen liberalis gazdasági rendszer, a mely a korlátlan sőt tisztességtelen verseny megengedésével s a tőke dédelgetésével a gyengéket teljesen kiszolgáltatja a mindent kizsákmányoló erősek önzésének, nálunk is megtermi már keserű gyümölcsét. De hála Istennek, az ellenhatás is mutatkozik már. Az „Iparos Ifjak országos egyesületé”-hez, a melynek czélja az iparos ifjakat megóvni a socialismusnak Istent, hazát nem ismerő elvei ellen, mind több vidéki egyesület, legtöbbször a székesfehérvári, is csatlakozik.

Nagy-Várad a tanítókért. A lapok közlése szerint Nagyvárad 50-50 frot szavazott meg a tanítóknak, hogy a milleniumi kiállítás tanulmányozzák és a tanügyi kongresszuson részt vehessenek. 1885-iki kiállítás alkalmával Nagy-Károly román kath. iskolaszéke is ilyen fenkőlt módon gondolkozott és cselekedett is. — Minden esetre követésre méltó példák!

A börze áldozata. Kolozsváron Darnay István a megyei takarékpénztár részvénytársaság vezérigazgatója, dussgazdag ember, miután vagyonának felét a börzén elveszté, megőrült és öngyilkos lett. Pedig, hány szegény embert tehetett volna boldoggá, vagyonának megmaradt fele?

Az új törvények hatása. Dr. Vécei Samu és dr. Blau Lajos szabadkai ügyvédek bejelentették az ottani rabbinak, hogy a zsidó hitfelekezeteiből kilépnek; de bejelentették a városnázán is, hogy egyik vállás kötelékébe sem lépnek be. A Debreczenben megjelenő református ujság, az „Órálló” is panaszkodik, hogy már is több református jegyepár megelégedett a polgári kötéssel s paphoz nem ment. Az „Órálló” megjegyzi, hogy az illetők a megtörtént biztatás és megkísérelt őszinte rábeszélés daczára sem men-

nek egyházi áldásért. Tehát eljutottunk a vallástalansághoz, bármint tagadták is ennek bekövetkezését a kormány lapjai. Az új pogányok már megvannak és szaporodnak.

A gyufaadó, másképp gyufamonopoliumot, melyet az osztrák kormány behozni akar, s melynek behozatalát a mi pénzügyminiszterünk is tervezi, Francia, Spanyol, Olasz és Oroszország, továbbá Portugalia, Svájc, Románia, Szerbia, Görögország már régebben behozta még pedig akképen, hogy a gyufát csak a skatulyákra ragasztott szállaggal (banderoll) lehet árulni. E szállagot pedig egyedül csak az állam árusíthatja.

Két férj egy feleség, avagy a szórakozott anyakönyvvezető két felvonásban. A nyitramegyei privigyei járásban a következő két hivatalos iratot állította ki a rendes pécsettél a házasság megkötéséről a polgári anyakönyvvezető: Tanusítvány a házasság megkötéséről. Csuzmanecz János, esavoji lakos és Hrubina Katalin esavoji lakos egymással alulírott Sooky Géza anyakönyvvezető, mint polgári tisztviselő előtt a mai napon házasságot kötöttek. Kelt Valaszka-Bellán, 1895. november 21. Sooky Géza anyakönyvvezető, mint polgári tisztviselő. Tanusítvány a házasság megkötéséről. Halaska Medárd, esavoji lakos és Hrubina Katalin esavoji lakos egymással alulírott Sooky Géza anyakönyvvezető mint polgári tisztviselő előtt a mai napon házasságot kötöttek. Kelt Valaszka-Bellán, 1895. nov. 21. Sooky Géza anyakönyvvezető, mint polgári tisztviselő. E hivatalos iratok szerint tehát Hrubina Katalin azon kivételes aszszonyságok közé tartozik, a kik a polgári anyakönyvvezető jóvoltából egy napon két férfivel léptek polgáriházasságra. Mivel pedig ez idő szerint még nem érvényes a többférjűség, kérdés már most melyik az igazi férj, miután mind a kettőről teljes érvényű hivatalos tanusítvány szól? És ily operette-be való esetek történnék már most is, a mikor a pol. házasságkötéseket közfigyelem kíséri. Micsoda zavar lesz még egy két év múlva nem csak a házasságkötéseknek, hanem a születések és halálozásoknak bejegyzésénél is?

Kőbányán ismét a sertésvész tünete mutatkoznak, még pedig ugyanolyan körülmények között mint a milyenek a májusi katasztrófát megelőzték. Ugylátszik Kőbánya nem volt eléggé deszinficiálva, a mi egész valószínű, vagy pedig behuzrolás által szállt rá újból a veszedelem erre a piazra.

Az összeütközés az egyház s állam között az új házassági törvények következtében már konkrét esetekben is nyilatkozik. Nyári János szegedi és Farkas makói ügyvédek ugyanis a csanádegyházmegyei szentszékhez folyamodtak, hogy ez az új törvény értelmében általuk képviselt válpörök iratait a szegedi törvényszékhez áttegye. A szentszék azonban megtagadta a kiadást azon okadatulással, hogy az új törvény idevonatkozó kötelező erejét magukra nézve el nem ismerik s folytatják a tárgyalást. Az ügyvédek az igazságügyminiszterhez fordultak.

Utezi harc. Székesfehérvárott Katonai szempontból szinte példátlanul álló eset történt karácsony előestéjéu. Két különböző fegyvernemhez tartozó katonák nyílt utcán összeverekedtek, s a midőn a kaszárnnyából kivonult készenlét bekisérni akarta őket, nemesak ellenszegültek, de fegyverbez is nyultak. Ennek következtében a készenlét sortűzet adott, s a másik pillanatban tizenkét katona vére festette pirosra a frissen esett havat.

Külföld.

Róma. A pápa ő szentsége decz. 23-án ünnepélyes szertartással fogadta a bibornokokat, püspököket és praelatusokat, kik üdvözölték a karácsonyi ünnep alkalmából. A bibornoki kar doyenjának, Monaco bibornokának beszédére a pápa azt válaszolta, hogy a számos, világraszóló megpróbáltatás, melynek az egyház ki van téve, kötelességgé teszi, hogy szaporítsuk forró imáinkat, hogy teljes sikert biztosítsunk a már több nemzetben újra ébredt katolikus akciónak, hogy elérjük a katolikus dissidensek visszatérését és legyőzzük az istentelenség szellemét, mely ellenszegül a legfelsőbb lény akarátának és az ifjúság vallásos nevelésének. A pápa beszéde folyamán megemlékezett arról, hogy a fejedelmek és a nép nyilvánosan Istenhez fohászokdottak, a midőn arról volt szó, hogy oltalmát kérjék fontos vállalatokhoz, vagy segélyt szerenesétségekben. „Jóságos mindenható — így fejezte be a pápa beszédét — mily nagy szüksége van a jelenkornak áldásodra!” A pápa kitűnő jó színben van. A fogadás egy óránál tovább tartott. A fogadás után az összes jelen volt személyiségek elvonultak a trón elé.

Rómából írja levelezőnk: A Germanico-Hungaricum lakó egyik biboros kíséretében december hó elején részt vettem egy nyilvános consistoriumban, hol huzamos ideig szemlélhettem szentséges Atyánknak nyájas arezát, ki teljesen jó egészségnek örvend, s szemtanuja voltam két olasz és egy spanyol biboros felavatásának. — A hithűsége miatt Poroszországoól számkivetett kölni érseknek, Melehers biborosnak testét, ki a Germanico-Hungaricum falai között e hó 14-én jobb létre szenderült itt bebalzsamozták s a német császár engedélyével Kölnbe szállították, hova e hó 23-án érkezett meg.

Spanyolország már régebb idő óta folytatja a harezot Kuba szigetért. Legújabbban a Havannából érkezett táviratok szerint a Matanzas tartományba betört felkelők rettenetes pusztítást visznek végbe, a lakosságot fosztogatják és kiozzák. Eddig 30 ezukor ültetvényt égettek el és szétrombolták a vasutakat, megtámadták a spanyolokat Jakan mellett és megöltek 70 spanyol katonát. Nagy esata folyt Matanzas közelében, hol Campos Martinez a Gomez vezénylete alatt álló felkelőket Matanzastól 21 mérföldnyire elkeseredett közdelem után teljesen megverte. A felkelők 700 embert vesztettek.

Franciaország. Az akadémia erénydíja. A francia akadémia minden év vége felé itél afelett, hogy kinek adományozza az alapítványi erénydíjat. Az a körülmény, hogy az akadémia minden kedvező körülmény daczára sem adományozta még ezt a díjat valamely szabadkőműves vagy szabadgondolkodónak, hanem majdnem minden évben szerzetesnőnek vagy hívő katolikus emberbarátnak adományozza, nyilvánvalólag azt bizonyítja, hogy a visszavonult, minden reklamtól idegenkedő jótékonyosság leginkább a kath. egyház árnyékában szokott kifejlődni. Az idén is egy szerzetesnőnek, Rendt Zsófiának szavazták meg az erénydíjat még pedig egyhangulag. A buzgó szerzetesnő 15 éven át gyűjti össze a tengeren elveszők árván maradt gyermekeit s ő maga házról-házra járván koldulni, kizárólag ezekből a könyör adományokból tartja fenn védenceit.

Azon 104 képviselő közül, a kik a nem rég elfogott Arton ügyöknél levő jegyzék szerint a megbukott Panama-részvénytársaság kárára megvesztegettették magukat, a

párizsi „France“-lap 38 új nevet hoz napvilágra, köztük 25 radikális képviselőt. Nagy botrányoknak lesz ez a leleplezés kiinduló pontja. Ime ilyen emberek intézik ma a hajdan dicső francia nemzet sorsát.

Színház.

Decz. 19-én „Csokon szerzett vőlegény“ Hatvaniné jutalomjátékául. Tele színház, gazdag ajándékok, miket a művész nő változatos játékával, mint eprészleány, drótosított, cigányleány s zsidófiu bőven kiérdemelt. Mellette különösen Nyitrai. Ihász, mint vándorszínészek s Tukorai nyertek sok tapsot.

Decz. 21-én Karczag „Lemondás“-a igen gyöngén sikerült. Elismerés illeti Kiss János, Béja Paula és Várhidi Rózsika igyekezetét, de Heltai nem vált bə.

Decz. 22-én „Napraforgó“ Az új népszínművek egyik legjobbika. Hatvaniné remek dalai, Hatvani, Kiss, Mátrai buzgósága emelte az összjátékot.

Decz. 23-án „Hoffmann meséi.“ Az est hőse Kun Árpád, ki tiszta hangjával, sikerült dalaival feledtette velünk, a mit a zajos zene, a mystycus darab, a zavaros jelenetek rontottak. Diadalában osztozott Ligeti M, és Hatvani Ede.

Decz. 26-án A „Czigányprincez“ ezimszerepében Mátrai remekelt. Groteszk táncza s cigányos hány-vetisége folytonos derűtséget keltettek. Ihász Nyitrai helyett az éhes basát sikerülten adta, Hatvaniné kedves kis apród, Kiss János pedig derék vajda volt.

Decz. 27-én, A „Goldstein Számi“ főhelyekkel zsufolásig megtöltötte a színházat, A szereplők fáradhatlan elevevességgel mulattatták a nevetni vágyó közönséget, legfőbb érdem azonban a Mátraié, ki díszkréten imitálja a munkácsi jargont, hogy szivesen hallják őt használni a hatás e máskülönb szerénytelen mesterfogását.

Decz. 28. „Kis városi nagyságok“ Gabányi komoly vigjátékának száraz, hosszú dialogjait, erőltetett bonyodalmaikat, hirtelen megoldásait nem tudta megmenteni az unalomtól Piller M. elevevessége, sem Mátrai komikuma, sem Fűredi komolysága. Ez utóbbi érzésteljes mérce hangjával igen sokat produkál, ami csak kvalitásának rovására történhetik.

Decz. 29. Arvalányhaj. Ráskey gyarló népszínműve. Lehetetlen alakok, üres nagy képűsködések, indokolatlan fordulatok s ostobán profanizált szent énekek zürzavara. Fűredi rokonszenves, érdes hangjához átértett játékhevet, Hatvani, szivem Lajesi, Mátrai elevevességet csatolt, de legkedvesebb volt Ligeti Mari gyönyörűen csengő népdalaival.

Decz. 30. „A nőemancipáció“ Zenéje kedves volt, a dalok is jól sikerültek nemcsak Ligeti Marinak, de a karnak is; azonban a darab rendkívüli naivitásai s esetlen túlzásai kizárnak minden jó hatást. Mátrai mint öreg huszár s R. Nagy Gyula, mint penzionált furvezér sok derűtséget keltettek Berényi Irma kis szerepét nem a publikumnak, hanem színészársainak játszotta.

Általában a sok jó akarat mellett egy kis fáradtság, egy kis szerep nem tudás s egy kis nonchalence érzik a társulaton, amit talán a közönség gyakori részvételensége is táplál.

Közgazdaság. Háztartás.

A délvidéki földmivelők gazdasági egyesülete. Ez a czime annak az életrevaló gazdasági egyesületnek, mely a magyar délvidéken jelenleg a mezőgazdasági üzem meghonosítására s a kisbirtokosok életének biztosítására a legnagyobb munkásságot fejt ki. Tagjai több mint 10.000 hold földet képviselnek 30 millió értékben. Nagyfotosságú intézménynek vetette meg ez az egylet a múlt évben alapját, mely párját ritkítja az ország-

ban. Szem előtt tartván, hogy a gyermekek képviselik a jövőt, a kikre fektetni lehet a mezőgazdasági életünket, Szegeden finöveldét létesített, melynek célja az volt, hogy az egyeslet tagjainak megkönnyítse, hogy fiaikat a népiskolán túl is képezhessék. Az intézetnél egész mintagazdaság van berendezve az agrikulturn ismeretek elsajátítására, hogy a növendékekből szakszerű mezőgazdák váljanak. Azonkívül a felnőtt falusi fiatalság oktatásáról is gondoskodnak azáltal, hogy fiókintézeiknél téli iskolákat rendeztek be. Sőt még tovább mentek e nemes mozgalom terén, mert tapasztalván a szegedi fiúintézet áldásos működését, a nyári közgyűlésen egy leány nevelő-intézet felállítását is elhatározták. A délvidéki gazdasági egyesület működése tehát legeredményesebbeknek egyike a délvidéki agrikulturnában.

A vadkiviteli társaság mely a nyár folyamán alakult, s elnökké gr. Eszterházy Miklós és gr. Almásy Imre választották meg, azon czélt tűzte feladatává, hogy a Magyarországon lőtt vadat, külföldi piacon előnyösebben és biztosabban értékesítse, most a vadászatok idejével megkezdette működését. — A vad értékesítése iránt, nemcsak a társaság tagjaitól fogad el megbízásokat, hanem bárkitől is átvesz bizományszerű értékesítés végett vadat, s a közvetítést a társaság budapesti irodája eszközli, mely már összekötéseket szerzett a külföld nevezetesebb értékesítési piacaival, melynek Páris, London, Lyon, stb. hova a vadat külön e célra berendezett vasuti kocsikban szállítják.

Budapesti III. díjlovaglás és díjugratás. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” jövő tavasszal úgy mint minden esztendőben, ez idén is Budapesten díjlovaglás, díjugratást és lovas-játékot rendez, a lótenyésztés emelésére alakult részvénytársasággal annak Tattersall helyiségében. A verseny feltételei ugyanazok maradnak, mint a mult esztendőben, csak a díjak gyarapodtak tetemesen, miután az említett társaság erre az esztendőre 8.000 koronát seavazott meg a díjakra. A versenynek részletes propozíciói, valamint pontos határnapjai idejekorán a napi- és sport-lapokban közzétételnek. A pénzdíjak, melyek úgy mint eddig a tiszteletdíjakon kívül adatnak, következőképen oszlanak meg: Díjlovaglás. 1 díj 2000 korona 2 díj 1000 korona. 3 díj 400 korona. 4 díj 200 korona. 5 díj 100 korona, 6 díj 100 korona. 7 díj 100 korona. Díjugratás. 1 díj 1600 korona. 2 díj 800 korona. 3 díj 300 korona. 4 díj 200 korona. 5 díj 100 korona. 6 díj 100 korona. Lovasjáték. (Jeu de barra). 1 díj 500 korona. 2. díj 200 korona. 3 díj 100 korona. 4 díj 100 korona. Minden további felvilágosítással szívesen szolgál az „O. M. G. E.” titkári hivatala (Budapest, „Köztelek”). A rendező bizottság,

Rétek ápolása télen. Mihelyt a rétek teljes szigorától tartani lehet, a rétekről le kell eresztetni a vizet tökéletesen. Nem szabad a réteken jégkéregnek képződni, mert ez alatt a füvek kivesznek, míg a megfagyott, nedves talaj nem árt azoknak. A víznek ősszel való levezetése mellett több idő marad a tavaszi öntözésre is. A befagyott árkok felengedése gyakran sok időt vesz igénybe. Ha a mohák és fásfajták tulságosan elszaporodtak, akkor tanácsos megengedni, hogy jég réteg képződjék a réten; a füvek akkor is kivesznek, s tavasszal újra be kell vetni a rétet. Ősszel soha sem szabad elmulasztani a rétek megfogasolását.

Tejjel tisztított keztyű. Végy egy tálat, töltsd tele tejjel, — végy egy másik tálat, tégy bele házi szappant, már most máris amabba tiszta spongyát, aztán húzd végig a szappanon, majd a keztyűn. Ezután a keztyűket akaszd ki a levegőre szárítás végett. Ez a legjobb tisztító szer.

ARJEGYZÉK.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

mészáros és hentes, fris és füstölt
husneműek üzletéből.

SZATMÁR, SZÉCHENYI-UTCZA SARKÁN.

1 kilo I. rendű marha hus	—	—	48	kr.
„ Sertés hus	—	—	48	„
„ Borju hus	—	—	52	„
„ Juh hus	—	—	32	„
„ Fris disznó zsír	—	—	72	„
„ Vastag szalona	—	—	60	„
„ Háj zsirnak	—	—	60	„
„ Paprikás szalona vékony stráf	—	—	72	„
„ Fehér sós szalona táblákba	—	—	64	„
„ Kolozsvári páczolt szalona	—	—	76	„
„ Füstölt szalona táblákba	—	—	68	„

„ Páczolt sonka esonttal	—	80	kr.
„ „ „ esont nélkül	—	90	„
„ „ „ kifőve	—	1	frt 60
„ Fris kolbász bors. ezitr. fokh.	—	60	„
„ Füstös kolbász fokh. bors.	—	80	„
„ Lengyel kolbász	—	—	80
100 pár finom virsli	—	4	frt —
100 drb szalvalád	—	4	„ —
100 pár frankfurti tormás	—	6	„ —
1 kilo Máj sajt	—	—	80
„ Párizsi sajt	—	—	80
„ Czitromos sajt sült	—	—	80
„ Disznó fej sajt	—	—	64
1 db. Páczolt marha nyelv	—	—	80
1 kilo Tepertő	—	—	64
„ Vegyes hideg felvágott	—	—	80

Füstöléseket elvállalok.

Fris szalonát napi áron veszek.

Tisztelettel

BÖLÖNYI LÁSZLÓ.

„KÉPES CSALÁDI LAPOK.”

A legolcsóbb és azért a legelterjedtebb képes hetilap!

Megjelenik minden héten bő szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal és külön beköthető regénymelléklettel.

Havonként kétszer „Hölgyek Lapja” című fél éves mellékletet ad, párisi divatképekkel és bő divattudósítással.

A „Képes Családi Lapok” olyan szellemben és irányban van szerkesztve, hogy ifju és öreg külön s együtvéve élvezettel olvashatja.

A „Képes Családi Lapok”-ba a régi és újabb írói és költői gárda minden számottevő tagja dolgozik.

A „Képes Családi Lapok”-nak regényei, elbeszélései, rajzai, humoreszkjei, költeményei kedélynemesítő olvasmányok. Irányzikkéivel a társadalom minden kérdéseire kiterjeszkedik. Orvosi és egyéb cikkei pedig tanulságosak.

A „Képes Családi Lapok” minden évben négy regényt ad mellékletül, még pedig csinos színes borítékkal, éves előfizetőinek.

A „Képes Családi lapok” boritéka szellemes és szórakoztató csevegések, illetve kérdések és feleletek tárháza.

A „Képes Családi Lapok” előfizetői díjtalanul közölhetik gondolataikat az „előfizetők postájában.”

A „Képes Családi Lapok” képei lehetőleg alkalomszerűek, diszesek és tanulságosak.

A „Képes Családi Lapok” 1896. január első számával XVIII-ik évfolyamába lép.

Ez ujévi számában következő érdekes és kiváló közlemények jelentek meg: *Csendes világ*, regény, Beniczkyné Bajza Lenkétől; *Esfordulón*, költemény, Jámbor Lajostól; *Régi történet*, beszély, Lauka Gusztávtól; *Hogyan ruházkodjunk télen?* orvoscikk, dr Fodor tanártól; *Bál után*, vig monolog, Oláh Györgytől; *A költő*, költemény, Feleki Sándortól; *Versék zenére*, költemény Rudnyánszky Gyulától; *Boldog újévet!* Eletekép, Mericzayné Karossa Irmától; *Megnyugtató történet*, freskó, Krudy Gyulától; *En is!* regény Tolnay Lajostól.

Mutatványszámokat bármikor szívesen küld a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala *Budapest Vadász-utca 14. szám saját házában.*

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

a „Képes Családi Lapok”-ra a „Hölgyek Lapja” című divatlappal és a regénymelléklettel együtt:

Egész évre	6 forint.
Fél évre	3 forint.
Negyed évre	1 forint 50 kr.

FIGYELMEZTETÉS.

Aki 3 uj előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül egy diszes emlékkönyvet küld a kiadóhivatal.

Kérjük az előfizetések megújítását, s lapunknak az ismerősök köreiből terjesztését.

Aki az egész évre szóló hat frtnyi előfizetési összeget 80 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak elismerésül 4 regényt küldünk; a ki 3 frt. előfizetési összeget 40 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal, együtt egyszerre beküld, annak két regényt küldünk elismerésünk jelöül, és a ki csak 1 frt. 50 krnyi negyedévi előfizetési díjat 20 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküld, annak a kiadóhivatal egy regényt küld jutalmul.

Előfizetéseket (a hónap bármely napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala, Budapest, Vadász-utca 14. szám.